

4. On-the-job training in remote mode. *URL:* https://golosiivruo.gov.ua/docs/section/L_Rak.pdf (in Ukrainian).

5. Koreneva I.V. Organization of the educational process of labor training (technologies) under martial law. *URL:* <http://www.soippo.edu.ua/index.php/4897-o> (in Ukrainian).

6. How to organize distance learning for children with SEN. Experience of teachers.

<https://nus.org.ua/articles/yak-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-dlya-ditej-z-ooop-dosvid-vchyteliv/> (in Ukrainian).

УДК 376:159.056.04

Крістіна Тороп,

доктор педагогічних наук, директор

torop.kristina@gmail.com

ORCID 0000-0002-2330-1960

researcher ID: ABD-2907-2020

Ярмола Наталія,

кандидат педагогічних наук, заступник директора з наукової роботи

nat.yar1978@gmail.com

ORCID 0000-0001-9374-5543

researcher ID: V-4898-2017

Torop Kristina,

doctor of pedagogical sciences, head of special school

torop.kristina@gmail.com

ORCID 0000-0002-2330-1960

researcher ID: ABD-2907-2020

Nataliia Yarmola,

Ph.D, deputy director for research

nat.yar1978@gmail.com

ORCID 0000-0001-9374-5543

researcher ID: V-4898-2017

Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН
України

04060, м. Київ, вул. М. Берлінського, 9.

Комунальний заклад освіти «Спеціальна школа «ШАНС» Дніпропетровської
обласної ради»

49074, м. Дніпро, вул. Батумська, 2а.

Mykola Yarmachenko Institute of Special Pedagogy and Psychology of the National
Academy of educational sciences of Ukraine,

04060, Kyiv, Berlinskoho St., 9.

Municipal educational institution of the Dnipropetrovsk Regional Council “Special
School “CHANCE”, Dnipro, Ukraine,

49074, Dnipro, Batumska St., 2a

ВИКОРИСТАННЯ KWL ТАБЛИЦІ В НАВЧАННІ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

USE OF THE KWL TABLE IN EDUCATION OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DEVELOPMENT DISABILITIES

Анотація. Зміни, які сьогодні відбуваються в освіті спонукають вчителів використовувати такі методи навчання, які б максимально задовольняли індивідуальні потреби учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, враховували їх інтереси та відповідали рівню їх здібностей. У статті зазначено важливість інноваційної діяльності закладу освіти, яка передбачає пошук та впровадження ефективних методів навчання та виховання школярів з

порушеннями інтелектуального розвитку. Окреслено труднощі з якими стикаються учні з інтелектуальними порушеннями у навчанні.

Навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку (ПІР) є непростим завданням. Стратегії, які вчителі використовують для навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, мають бути універсальними та гнучкими, задовольняти освітні потреби школярів та відповідати меті Державного стандарту базової середньої освіти, а саме розвивати природні здібності, інтереси, обдарування учнів, формувати компетентності, необхідні для їх соціалізації та ін.

Метою статті є розглянути можливості використання KWL таблиці в навчанні учнів з порушеннями інтелектуального розвитку. Для досягнення поставленої мети та розкриття тематики були використанні методи систематизації та узагальнення досліджуваного матеріалу.

У статті зазначено важливість інноваційної діяльності закладу освіти, яка передбачає пошук та впровадження ефективних методів навчання та виховання школярів з порушеннями інтелектуального розвитку. Окреслено труднощі з якими стикаються учні з інтелектуальними порушеннями при навчанні. Розглядається KWL стратегія, яка покликана допомагати учням розвивати навички контролю розуміння тексту та сприяє усвідомленню того, як вони можуть використовувати свої знання, щоб визначити, чому вони хочуть навчитися. Розгумачено аббревіатуру KWL. Запропоновано варіант адаптації KWL таблиці для використання в освітньому процесі школярів з порушеним інтелектом. Охарактеризовано переваги використання KWL таблиці. Розкрито можливості використання KWL таблиці в навчанні учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, описано алгоритм роботи з нею та наведено приклади її використання.

Перспективи подальших досліджень передбачають визначення ефективності використання KWL таблиць для формування предметних та ключових компетентностей учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

Ключові слова: спеціальна освіта, порушення інтелектуального розвитку, KWL таблиця.

Abstract. The changes that are taking place in education today encourage teachers to use teaching methods that would maximize the individual needs of students with intellectual disabilities, take into account their interests and correspond to their level of ability. The article emphasizes the importance of innovative activities of an educational institution, which involves the search for and implementation of effective methods of teaching and upbringing of students with intellectual disabilities. The difficulties faced by students with intellectual disabilities in learning are outlined.

Teaching students with intellectual disabilities is not an easy task. The strategies that teachers use to teach students with intellectual disabilities should be universal and flexible, meet the educational needs of students and meet the goal of the State Standard of Basic Secondary Education, namely to develop students' natural abilities, interests, and talents, to form the competencies necessary for their socialization, etc.

The purpose of the article is to consider the possibilities of using the KWL table in teaching students with intellectual disabilities. To achieve this goal and reveal the topic, the methods of systematization and generalization of the studied material were used.

The article emphasizes the importance of innovative activities of an educational institution, which involves the search for and implementation of effective methods of teaching and upbringing of students with intellectual disabilities. The difficulties faced by students with intellectual disabilities in learning are outlined. The KWL strategy is considered, which is designed to help students develop skills to control text comprehension and promotes awareness of how they can use their knowledge to determine what they want to learn. The abbreviation KWL is explained. The option of adapting the KWL table for use in the educational process of students with intellectual disabilities is proposed. The advantages of using the KWL table are characterized. The possibilities of using the KWL table in teaching students with

intellectual disabilities are revealed, the algorithm for working with it is described, and examples of its use are given.

Prospects for further research include determining the effectiveness of using KWL tables for the formation of subject and key competencies of students with intellectual disabilities.

Keywords: special education, intellectual disability, KWL table.

Актуальність дослідження. Прогресивні вчителі завжди знаходяться у постійному пошуку нових способів та засобів навчання своїх учнів. Дослідники і практики постійно розробляють та вдосконалюють стратегії, які покращують розуміння і закріплення матеріалу, одночасно розвиваючи здатність учнів до самостійного навчання.

Навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку (ППР) є непростим завданням. Стратегії, які вчителі використовують для навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, мають бути універсальними та гнучкими, задовольняти освітні потреби школярів та відповідати меті Державного стандарту базової середньої освіти, а саме розвивати природні здібності, інтереси, обдарування учнів, формувати компетентності, необхідні для їх соціалізації та ін. [1]. Для досягнення цієї мети потрібно багато інструментів, більшість з яких вчителі обирають методом спроб і помилок. Корекційні педагоги знаходяться в постійному пошуку навчальних матеріалів, що відповідають потребам учнів з ППР.

Спеціальну освіту загалом можна визначити як інтеграцію навчальних, поведінкових, соціально-емоційних, розвиваючих та корекційних послуг і стратегій, покликаних допомогти учням з

особливими освітніми потребами (ООП) в навчанні. Послуги, що надаються дітям в спеціальних закладах освіти враховують різні потреби учнів з ООП та адаптовані для кожної окремої дитини.

В умовах реформування освіти, важливим напрямом роботи сучасного закладу освіти залишається інноваційна діяльність, яка передбачає пошук та впровадження ефективних методів навчання та виховання школярів, зокрема школярів з порушеннями інтелектуального розвитку.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел засвідчує, що питанням пошуку, розробки та впровадження інноваційних стратегій в роботу з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку займалося чимало українських вчених, серед яких Гладченко І., 2013; Єрмаков І., 2010; Полякова Н., 2016; Прохоренко Л., 2021; Татьянчикова І., 2021; Тороп К., 2020; Трикоз С., 2019; Чеботарьова О., 2020; Ярмола Н., 2021. Дослідники зазначають, що інноваційні технології роботи з дітьми ППР мають значний вплив на гармонійний та всебічний розвиток особистості дитини, що в свою чергу сприяє їх соціалізації.

Незважаючи на достатню кількість досліджень у цій проблематиці, питання використання KWL таблиць у навчанні учнів з порушеннями інтелектуального розвитку не знайшло висвітлення серед українських дослідників.

Метою статті є розгляд можливості використання KWL таблиці в навчанні учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

Існує багато різних труднощів з якими стикаються учні з порушеннями інтелектуального розвитку, що робить ще більш

важливим питання забезпечення відмінних стратегій навчання та організації відповідного освітнього середовища для дітей цієї категорії.

Важливо пам'ятати, що коли освітня програма або стратегії організації навчального середовища не використовують сильні сторони учня та не відповідають її навчальним потребам, це може призвести до зниження пізнавальної активності дитини. Завдання полягає в тому, щоб звести до мінімуму контрпродуктивний досвід, одночасно надаючи позитивні можливості для навчання учнів з ППР.

Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку певні аспекти навчання можуть бути стресовими, складними або взагалі недоступними. Спираючись на практичний досвід можемо констатувати, що особливості розвитку учнів з ППР призводять до погіршення розуміння і труднощів із засвоєнням понять. Школярам з ППР необхідне збільшення часу для когнітивної обробки завдань або нових навчальних матеріалів. Вони мають труднощі з розумінням інформації, осмисленням абстрактних понять, послідовним опрацюванням інформації та ін.

Незважаючи на труднощі в навчанні, учні з порушеннями інтелектуального розвитку можуть і мають здатність здобувати та використовувати нову інформацію. З огляду на те, що інтелектуальні порушення впливають на навчання, часто важливо надавати підтримку учням з порушеннями інтелектуального розвитку. Існує ціла низка стратегій викладання, які можуть допомогти школярам з ППР у навчанні, серед таких є KWL таблиця.

Інтерактивна технологія KWL Chart (Know - Want to know - Learnt), що в українському варіанті розшифровується як таблиця ЗХД (Знаю - Хочу дізнатись - Дізнався) спрямована на формування навичок критичного читання. Разом із застосуванням брейнстормінгу на етапі заповнення першого стовпчику таблиці технологія дозволяє не лише виявити попередні знання з теми, але й мотивувати до отримання нових знань, зокрема, до роботи з конкретним текстом для читання. Найкраще застосовувати тексти описового характеру.

Як відомо, читання – це основний ключ до знань. Однак лише одного читання недостатньо. Для того, щоб отримати інформацію з прочитаного, необхідно її зрозуміти. Розуміння прочитаного – це процес розуміння і конструювання сенсу з частини пов'язаних слів, які формують цілісні думки. Прикладами зв'язних слів є фрази, речення та абзаци, які можна читати з розумінням. Таким чином, однією з цілей навчання читанню є розвиток розуміння, щоб учні могли читати ефективно та результативно.

Як зазначає Khaira Ummul, деякі вчителі в школах навчають читанню нудним та монотонним способом, не пояснюючи змісту тексту. Вони також не показують, як з'ясувати головну думку або як використовувати контекстуальні підказки для з'ясування значень слів. Вони ставлять запитання учням, не навчаючи їх знаходити відповіді на них. Насправді, деякі вчителі, мабуть, самі не знають, як знайти значення або як його пояснити. Під час дослідження було виявлено, що багато учнів мали труднощі з відповідями на запитання, які стосувалися прочитаного текст. Лише деякі учні

могли дати відповіді, пов'язані зі змістом тексту. Коли учні не беруть активної участі в роботі, вони стають пасивними. [4].

KWL є стратегією читання, при якому читачу надається основа для конструювання значення тексту. Читачі активізують свої попередні знання шляхом мозкового штурму. Вони визначають власні цілі читання, формулюючи запитання, на які хочуть отримати відповіді. Крім того, вони скеровують і контролюють власне навчання, шукаючи відповіді на свої запитання і підтвердження того, що вони знають. Також, KWL може розширити навчання за межі того, що було включено в текст. Наприклад, якщо певний текст не дає відповіді на деякі запитання читачів, їм рекомендується шукати інших авторів або статті, що стосуються цієї тематики.

Таблиця KWL є стратегією розуміння, яка використовується для активізації знань перед вивченням певної теми з будь-якого предмета і повністю орієнтована на учня. Це графічний органайзер, який допомагає учням організувати інформацію до, під час і після вивчення певної теми чи уроку. Її можна використовувати, щоб зацікавити учнів новою темою, активізувати попередні знання, ознайомити з цілями вивчення навчального матеріалу та контролювати процес навчання. Тобто цей метод допомагає учням рефлексувати над попередніми знаннями, цікавитися та здобувати нові знання.

Стратегія KWL не лише допомагає учням запам'ятовувати прочитане, але й допомагає їм встановлювати зв'язки між різними інформаційними категоріями, між попередніми та новими знаннями. Учні, які використовують попередні знання, застосовують їх для

того, щоб зрозуміти нову інформацію, в результаті краще її засвоюють [3].

Абревіатура KWL (Know – Want – Learned) розшифровується наступним чином: Знаю – Хочу знати – Дізнався.

Алгоритм роботи з KWL таблицею дуже простий. Для того, щоб почати використовувати KWL таблиці в навчанні, вчителю достатньо поділити аркуш паперу на три колонки (рис. 1).

«K»	«W»	«L»

Рис. 1. KWL таблиця.

Для використання KWL таблиці в навчанні учнів з порушеннями інтелектуального розвитку ми пропонуємо змінити назви колонок (рис. 2).

Я знаю!	Я хочу знати!	Я дізнався!

Рис. 2. KWL таблиця для роботи з учнями з порушеннями інтелектуального розвитку.

Крок перший. Перед початком роботи над темою попросіть учнів пригадати те, що вони вже знають по темі яку вони збираються вивчати. На цьому етапі необхідно пригадати ключові слова, терміни або фрази, які стосуються цієї теми. Це можна зробити під час мозкового штурму всім класом, у вигляді роботи в парах або індивідуально. Після того, як список знайомої інформації буде складено, його слід переглянути, щоб переконатися, що він не містить повторень. Його також можна організувати тематично (або, можливо, хронологічно, наприклад, з історії), а потім попросити

учнів записати це у стовпчик таблиці «Я знаю!». Треба зазначати, що вже цей етап може виявитися складним для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, оскільки школярі мають проблеми із засвоєнням інформації, їм може не вистачити попередніх знань для заповнення першого стовпчика таблиці. Вчителю бажано заздалегідь підготувати приклади або підказки, спрямовані на те, щоб допомогти їм заповнити колонку «Я знаю!».

Після того як учні заповнять колонку «Я знаю!», перед початком вивчення нового матеріалу, може бути корисно зібрати їхні відповіді, щоб об'єднати їх і отримати інформацію про будь-які хибні уявлення учнів по темі та опрацювати ці прогалини під час уроку. Вчителі можуть використовувати відповіді учнів з таблиці KWL при складанні планів уроків, щоб надати учням чіткі відповіді на їхні запитання.

Крок другий. В наступній колонці «Я хочу знати!», учні мають записувати те, що вони хочуть дізнатися вивчаючи нову тему. На цьому етапі необхідно спиратися на вже відому учням інформацію, а також на вказівки, які можуть впливати з назви уроку або назви відповідного розділу книги, здогадок, які можуть виникнути в учня, або з певних сфер його інтересу. Запропонуйте учням переглянути зміст, заголовки, малюнки, діаграми або будь-що інше, що може бути доцільним по відношенню до теми уроку. Учні повинні скласти список запитань, які відображають те, що вони хочуть знати про тему. Ці запитання можуть спрямовувати напрямок вивчення і дослідження теми, що може слугувати механізмом для залучення і заохочення учнів до пошуку відповідей на їхні конкретні запитання.

Вони також можуть слугувати дороговказами на шляху просування по темі, допомагаючи здійснювати моніторинг. Запитання допоможуть зосередити увагу учнів під час вивчення теми. Саме запитання учнів є рушійною силою уроку. Після того, як учні сформулювали те, що вони хочуть знати, поясніть, що на вашу думку, вони мають засвоїти до кінця уроку або теми.

Крок третій. На цьому етапі, в колонку яка має назву «Я дізнався!», учні записують відповіді на запитання, які вони поставили на другому етапі. Це дає змогу зафіксувати прогрес, а також створити організаційну структуру для навчання.

Процес навчання можна продовжити, запитавши учнів: «Чи є ще щось, що ви хотіли б дізнатися?» і «Як ви можете це зробити?».

Зазначимо, що KWL таблицю можна доповнювати. Це дає змогу вчителям поглибити навчання та розвивати навички критичного мислення у дітей. Наприклад, для використання таблиці в роботі з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку доречним буде додати стовпчики «Як я дізнаюся цю інформацію?», «Як я можу поділитися інформацією?» та ін.. Це дозволить учням з ППР розмірковувати над тим з яких джерел можна дізнатися більше про певну тему чи питання, подумати, як найкраще поділитися інформацією: усно, письмово, у вигляді діаграми, малюнка тощо.

Головною перевагою використання KWL є те, що процес навчання належить учням. Використання KWL таблиці заохочує учнів розглядати навчання як процес, до якого вони не просто долучаються, а відіграють головну роль. Учень перебуває в центрі діяльності, керує нею, а не стоїть осторонь. Таким чином учні

починають розуміти, як вони можуть контролювати власне навчання і бути агентами власного успіху.

Використання KWL таблиць є ідеальним інструментом для спільного навчання. Це такий підхід, за якого група учнів працює разом для досягнення спільної мети (наприклад, щоб вирішити проблему, відповісти на питання, обмінятися знаннями). Навчання у співпраці вимагає гнучкого та дружнього навчального середовища, яке сприяє розвитку таких навичок як взаємодія, співпраця, підтримка учнів один одного. Використання підходу спільного навчання допомагає учням: побачити і оцінити знання та навички інших; поважати ідеї та внесок інших; розвивати індивідуальну та групову відповідальність за виконання завдання чи вирішення проблеми; вчитися ділитися матеріалами, працювати по черзі та виконувати спільне завдання в групі; розвивати та вдосконалювати соціальні навички через спільну взаємодію з однолітками. Обмін ідеями та спроби зрозуміти погляди інших призводять до того, що учні стають більш обізнаними.

KWL таблиці дають учням можливість у різних контекстах працювати спільно над виконанням завдання, розв'язанням проблеми та ін. Спонукають учнів з ППР формулювати питання більш високого рівня для пошуку відповідей [6].

Я знаю!	Я хочу знати!	Я дізнався!
Існує чотири пори року: осінь, зима, весна, літо. В кожній порі року три місяці.	1. Чому змінюються пори року? 2. Яка пора року починає і закінчує рік? 3. Чому в різні пори року Земля	1. Зміна пір року – вічне і незмінне явище природи. Причина його полягає у русі Землі навколо Сонця. 2. Зима 3. Земля

<p>Кожна пора року має свої ознаки.</p>	<p>отримує не однакову кількість тепла і сонця?</p>	<p>обертається по орбіті навколо Сонця. У те півріччя, коли наша планета найбільш наближена до Сонця – у нас теплі місяці, а в те півріччя, коли Земля віддалена від Сонця – то холодні місяці. Орбіта, якою рухається Земля навколо Сонця, вона не рівномірна – одна половина ближче до Сонця, інша далі. А світло залежить уже від обертання Землі навколо своєї осі. Земля обертається навколо своєї осі таким чином, що завжди десь день, а десь ніч, потім навпаки.</p>
---	---	--

Рис. 3. Приклад використання KWL таблиці для роботи з учнями з порушеннями інтелектуального розвитку під час уроку «Географії».

Я знаю!	Я хочу знати!	Я дізнався!
<p>Україна незалежна держава. Україною править президент. В Україні проходять вибори. В Україні є збірник законів. Україна перемогла на Євробаченні. Україна має свої символи.</p>	<p>У якому році Україна здобула незалежність Яка послідовність правління президентів незалежної України Як часто проводять вибори в Україні Які є основні закони України У якому році Україна здобула перемогу на Євробаченні Які є символи України</p>	<p>У 1991 році Україна стала незалежною державою Першим президентом незалежної України був Леонід Кравчук Президента обирають строком на 5 років Основним законом України є Конституція У 2004 році співачка Руслана здобула перемогу у Євробаченні</p>

		Державними символами України є герб, прапор, гімн
--	--	---

Рис. 3. Приклад використання KWL таблиці для роботи з учнями з порушеннями інтелектуального розвитку під час уроку «Історія України».

Використання KWL стратегії допомагає вчителям побачити попередні знання учнів про певну сферу інтересів і виявити будь-які хибні уявлення. В процесі роботи з KWL таблицями важливо, щоб вчитель заохочував кожного учня з порушеннями інтелектуального розвитку висловлювати свої ідеї під час обговорення. У деяких випадках корисно, щоб вчитель призначив кожному члену групи певну роль (наприклад, роль реєстратора), за яку він відповідає в процесі виконання завдання або розв'язання проблеми. Також необхідно звертати увагу школярів з ППР на те, як та який внесок робить кожен член групи, а також які нові знання вони набувають від інших.

Використання KWL таблиць у навчанні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку заохочує учнів встановлювати зв'язки між попередніми знаннями та новою інформацією, полегшуючи таким чином розуміння змісту навчального матеріалу та допомагає зробити навчання більш ефективними. Якщо ми навчимо учнів з порушеннями інтелектуального розвитку використовувати свої попередні знання, вести постійний контроль того, що вони знають, що їх цікавить, що вони хочуть дізнатися і чого вони навчилися, ми надаємо їм інструмент для самостійного навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, вчителі які працюють з дітьми з порушеннями інтелектуального розвитку можуть використовувати KWL таблицю для полегшення процесу засвоєння інформації школярами. Також використання цієї стратегії допомагає враховувати та долати проблеми, які виникають при навчанні розуміння прочитаного. Крім того, ця стратегія покликана допомогти учням зрозуміти і осмислити текстові навчальні матеріали шляхом активізації їхніх попередніх знань. Стратегія KWL допомагає учням бути зацікавленими читачами, активізуючи пізнавальну діяльність та розвиваючи критичне мислення.

Перспективи подальших досліджень передбачають визначення ефективності використання KWL таблиць для формування предметних та ключових компетентностей учнів з порушеннями інтелектуального розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Каб. Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 : станом на 30 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п#n16>.
2. Comay J. Rethinking the KWL chart +8 ideas for working with conceptual URL: <https://wordpress.oise.utoronto.ca/robertson/2023/01/13/rethinking-the-kwl-chart-8-ideas-for-working-with-conceptual-organizers/>.
3. Directed Reading/Thinking Activity & KWL. *Michigan Reading Journal*. 1988. Vol. 21, № 1. P. 9–14. URL: <https://scholarworks.gvsu.edu/mrj/vol21/iss1/6>

4. Khaira Ummul. The Use of Know, Want to Know, and Learnt (KWL) Strategy to Improve Reading Comprehension". *English Educational Journal*. 2015. Vol. 6, no. 3. P. 411–423. URL: <https://core.ac.uk/reader/291613810>
5. Ogle D. M. K-W-L: A Teaching Model That Develops Active Reading of Expository Text. *The Reading Teacher*. 1986. Vol. 39, no. 6. P. 564–570. URL: <https://doi.org/10.1598/rt.39.6.11>
6. Shelly A. C., Bridwell B., Hyder L., Ledford N., Patterson P. Revisiting the K-W-L: What we Knew; What we Wanted to Know; What we Learned. *Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts*. 1997. 37 (3). P. 233–242.

REFERENCES

1. Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity [State standard of basic secondary education]: Postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 30.09.2020 r. № 898: stanom na 30 serp. 2022 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-p#n16>.
2. Comay J. Rethinking the KWL chart +8 ideas for working with conceptual URL: <https://wordpress.oise.utoronto.ca/robertson/2023/01/13/rethinking-the-kwl-chart-8-ideas-for-working-with-conceptual-organizers/>.
3. Directed Reading/Thinking Activity & KWL. *Michigan Reading Journal*. 1988. Vol. 21, no. 1. P. 9–14. URL: <https://scholarworks.gvsu.edu/mrj/vol21/iss1/6>
4. Khaira Ummul. The Use of Know, Want to Know, and Learnt (KWL) Strategy to Improve Reading Comprehension". *English Educational Journal*. 2015. Vol. 6, no. 3. P. 411–423. URL: <https://core.ac.uk/reader/291613810>
5. Ogle D. M. K-W-L: A Teaching Model That Develops Active Reading of Expository Text. *The Reading Teacher*. 1986. Vol. 39, no. 6. P. 564–570. URL: <https://doi.org/10.1598/rt.39.6.11>
6. Shelly A. C., Bridwell B., Hyder L., Ledford N., Patterson P. Revisiting the K-W-L: What we Knew; What we Wanted to Know; What we

Learned. Reading Horizons: A Journal of Literacy and Language Arts. 1997. 37 (3).
P. 233–242.

ПОШУКИ Й ЕКСПЕРИМЕНТИ

УДК: 37.013:376-056.26

Олена Матвєєва,

аспірант,

elenamatveeva422@gmail.com,

ORCID: 0000-0002-3935-897X, Researcher ID ABD-8034-2021;

Андрій Лапін,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу
інклюзивного навчання,

avlapin1@gmail.com,

ORCID:0000-0003-1717-7892, Researcher ID 0-8460-2016.

Olena Matvieieva,

postgraduate,

elenamatveeva422@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3935-897X, Researcher ID

ABD-8034-2021;

Andrii Lapin,

Candidate of Pedagogical Sciences, senior researcher of the Department of Inclusive
Education,

avlapin1@gmail.com,

ORCID:0000-0003-1717-7892, Researcher ID 0-8460-2016.

Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН
України, м. Київ, Україна.

Mykola Yarmachenko Institute of Special Education and Psychology of the NAES
of, Kyiv, Ukraine.